Adviesraad Sociaal Domein Vught

Advies

Aan:	het college van Burgemeester en wethouders van de gemeente Vught
Van:	Adviesraad Sociaal Domein
CC:	
Datum:	26 januari 2024
Betreft:	Gevraagd advies n.a.v verzoek advies uit te brengen bij het voornemen de WMO-verordening 2024 door de gemeenteraad vast te laten stellen in verband met voorgestane aanpassingen van deze verordening.

Inleiding/aanleiding

De gemeente Vught is verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Mensen die aangewezen zijn op ondersteuning vanuit de WMO moeten erop kunnen rekenen dat die van goede kwaliteit is. Dit betekent dat de ondersteuning aansluit bij hun behoeften en mogelijkheden en zij hierdoor een goede kwaliteit van leven ervaren. De WMO verplicht de gemeente lokaal kwaliteitsbeleid te ontwikkelen. Dit beleid is vastgelegd in een verordening en in beleidsregels die aangeven op welke wijze de verordening zal worden uitgevoerd. Tevens zijn bij deze verordening Nadere Regels vastgesteld waarbij bepalingen uit de verordening zijn uitgewerkt.

De leidende gedachte van de WMO is dat de gemeente hun inwoners ondersteunen om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen en om deel te nemen aan de samenleving.

Het is het voornemen de genoemde concept-verordening in het voorjaar 2024 door de gemeenteraad opnieuw vast te laten stellen. Dit omdat de bestaande verordening 2022 dient te worden aangepast vanwege:

- Het PGB-tarief voor informele inzet voor individuele begeleiding is verlaagd overeenkomstig de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep (CRvB).
- Het PGB tarief voor informele inzet voor hulp bij de huishouding is verhoogd overeenkomstig de uitspraak van de CRvB.
- De inkomensgrens om het abonnementstarief niet te innen wordt verhoogd van 110% naar 130% per 1 januari 2025.
- De leeftijdsgrens voor het kunnen voeren van een zelfstandig eenpersoonshuishouden is verlaagd naar 18 jaar. De leeftijdsgrens voor een meerpersoonshuishouden is verlaagd naar 21 jaar.

- Tevens is de verordening nagelopen op leesbaarheid en of deze juridisch juist is in formulering.

Probleemstelling

Als eerste gaan wij na in welke mate de voorgestane wijzigingen van de WMO-verordening 2024 kwalitatief aansluiten bij de behoeften en mogelijkheden van de mensen die aangewezen zijn op de WMO ?

Daarnaast willen wij op basis van onze advisering bij de WMO-verordening 2022 en op basis van signalen uit de samenleving vaststellen of er knelpunten zijn in de uitvoering van de WMO.

Onderzoeksmethode/ wijze van aanpak

De beleidsadviseur Meedoen van de gemeente Vught heeft op verzoek zaken toegelicht over de concept- WMO-verordening 2024.

De volgende informatie is door de adviesraad geraadpleegd:

- Verordening WMO 2022 plus Beleids- en Nadere regels.
- Advisering van de ASD d.d. 15 augustus 2022.
- Reactie gemeente Vught op het Advies verordening WMO d.d. 15 augustus 2022.
- Concept Verordening maatschappelijke ondersteuning Vught 2024.
- Concept "was-wordt lijst" Verordening maatschappelijke ondersteuning Vught 2024.
- Informatie vanuit de doelgroep die betrokken is bij de uitvoering van de WMO.
- Daarnaast is informatie ingewonnen bij personen die ervaring hebben dan wel bekend zijn met de WMO-materie.

De concept WMO-verordening 2024 hebben wij bezien op die wijzigingen die ons inziens niet of onvoldoende kwalitatief voldoen aan de behoeften en mogelijkheden van de mensen die aangewezen zijn op de WMO. Tevens hebben wij gekeken naar mogelijke omissies in de concepttekst en geven wij daar waar mogelijk een aanbeveling.

De signalen uit de doelgroepen die belanghebbenden zijn bij de uitvoering van de WMO hebben wij geïnventariseerd en geven wij als aanbevelingen.

Adviesraad Sociaal Domein Vught

Advies

Bevindingen

De wijzigingen in de huidige concept-verordening 2024 zijn beperkt en zijn in tijd kort op die veranderingen in de voorgaande verordening 2022. Daarom kijken wij bij onze huidige advisering ook terug naar onze advisering in 2022.

Info advisering verordening WMO 2022

In 2022 hebben wij de gemeente geadviseerd over de verordening WMO 2022 en daarbij is onder meer het volgende aan de orde gekomen.

Door ons werd toen vastgesteld dat de WMO-verordening 2022 niet altijd leesbaar en logisch van opzet was.
Dit was veelal te wijten aan (juridische) teksten die overgenomen zijn of op een bepaald moment aangevuld. Verschillende gemeenten in den lande hebben daarom gekozen voor een omgekeerde verordening. Dit is een integrale verordening voor het hele sociale domein. Deze verordening kijkt naar het effect voor de burger, is in begrijpelijke taal geschreven en biedt gemeenten een goede basis voor integraal werken.

De gemeente heeft daarop aan de ASD op ons advies geantwoord (schrijven d.d. 15 augustus 2022) dat de gemeente in 2023 de mogelijkheden om te komen tot een omgekeerde verordening sociaal domein zou gaan onderzoeken. Daarbij gaf de gemeente tevens aan dat de gemeente in 2023 ook eventuele alternatieven zou bezien om inwoners op een begrijpelijke manier te informeren over de werkwijze voor de toegang tot de WMO.

Graag willen wij geïnformeerd worden over de uitkomsten van deze onderzoeken in 2023, daar wij deze - naast redactionele aanpassingen - niet terug zien in de concept-verordening WMO 2024 of in begeleidende informatie van het voornoemde concept.

Inhoudelijk is er in de verordening WMO 2024 het volgende gewijzigd.

Door een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) over het PGB tarief voor Hulp bij de huishouding en begeleiding individueel diende de verordening aangepast en opnieuw vastgesteld te worden. Het PGB-tarief voor informele inzet voor individuele begeleiding is hiermee verlaagd overeenkomstig de uitspraak van de CRvB. Het PGB tarief voor informele inzet voor hulp bij de huishouding is hierdoor verhoogd overeenkomstig de uitspraak van de CRvB.

Een wijziging waarmee wij zeker instemmen is dat de inkomensgrens om het abonnementstarief niet te innen is verhoogd van 110 % naar 130 % per 1 januari

2025. Dit voorstel is opgenomen om de WMO verordening in lijn te brengen met het onlangs vastgestelde armoedebeleid.

De leeftijdsgrens voor het kunnen voeren van een zelfstandig eenpersoonshuishouden is verlaagd naar 18 jaar. De leeftijdsgrens voor het kunnen voeren van een meerpersoonshuishouden is verlaagd naar 21 jaar. Deze wijzigingen zijn naar verluidt in overeenstemming met het wettelijk bepaalde en geeft vanuit onze raad geen opmerkingen.

Knelpunten in de uitvoering van de WMO

Zoals wij in het tweede deel van onze probleemstelling aan hebben gegeven willen wij als onderdeel van deze advisering op basis van signalen uit de samenleving tevens vaststellen of er knelpunten zijn in de uitvoering van de WMO.

In de uitvoering van de WMO worden situaties genoemd waarbij de gemeente bij gelegenheid (te) snel een conclusie trekt bij een aanvraag voor ondersteuning, dan wel een eigen interpretatie van een begrip uit de WMO lijkt te hebben.

Bij de beleidsregels maatschappelijke ondersteuning Vught 2024 wordt bijvoorbeeld het onderdeel "Vermijdbaarheid en Voorzienbaarheid" (par. 3.2.3) met enige regelmaat als argument gebruikt om WMO-voorzieningen zoals bijvoorbeeld een traplift af te wijzen of inwoners op zijn minst te ontmoedigen bij hun aanvraag.

De WMO biedt geen ruimte om van de burger te eisen dat hij of zij preventief maatregelen treft en investeringen doet die tot doel hebben te voorkomen dat toekomstige onzekere gebeurtenissen als gevolg van het ouder worden leiden tot een beroep op de WMO.

Wel biedt de WMO ruimte om van inwoners te vragen dat zij bij een aanschaf of verhuizing rekening houden met de al aanwezige beperkingen en de mogelijke ontwikkeling daarvan.

Wij vragen dan ook de begrippen "Vermijdbaarheid en Voorzienbaarheid" op de door de WMO bedoelde inhoud en wijze toe te passen. Tevens vragen wij het onderdeel "Vermijdbaarheid en voorzienbaarheid" niet aan de gemelde termijn van 5 jaar te koppelen. Ieder verzoek tot ondersteuning staat namelijk geheel op zichzelf en dient per geval bezien te worden.

Een soortgelijk probleem doet zich voor bij bijvoorbeeld het begrip het "primaat van verhuizen" (par. 4.2.2.1). Dit is van toepassing als een woningaanpassing noodzakelijk wordt geacht, maar verhuizen goedkoper is. Als de gemeente het

"primaat van verhuizen" voorlegt is dit niet in strijd met de WMO. Wel moet de gemeente beoordelen (via terdege kwalitatief onderzoek) of met dit verhuisprimaat een passende bijdrage wordt geleverd aan het wegnemen of verminderen van de beperkingen van de inwoner.

Het "primaat van verhuizen" is dus wat anders dan een verhuisplicht en mag niet gebruikt worden om op korte termijn een aangevraagde voorziening af te wijzen.

Wij adviseren dan ook de begrippen genoemd in de concept-verordening WMO 2024, in de Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning Vught 2024 en in de Nadere regels maatschappelijke ondersteuning 2024 op de door de WMO bedoelde inhoud en wijze toe te passen bij aanvragen voor ondersteuning.

In de contacten tussen inwoners en klantmanagers wordt vanuit de doelgroep gesignaleerd dat daarbij niet altijd eenduidig en in gevallen op grond van vooroordelen wordt gereageerd op vragen en problemen van de inwoners.

Een voorbeeld hiervan vond plaats bij een aanvraag voor huishoudelijke hulp. Daarbij werd ten onrechte naar de financiële situatie van de inwoner gevraagd en op grond van een veronderstelling de aanvraag ontmoedigd: "U woont in een twee onder één kap woning, dus u kunt zelf wel huishoudelijke hulp bekostigen".

Ook worden soms argumenten gebruikt waarmee geprobeerd wordt huishoudelijke hulp af te wijzen, met als reden dat de WMO er alleen is voor financieel minder daadkrachtige inwoners en voor inwoners die hulp zelfstandig niet kunnen organiseren vanwege hun psychische gesteldheid. Daarbij wordt volledig voorbij gegaan aan het doel van de WMO om mensen zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen laten wonen.

Wij vragen dan ook de klantmanagers van Wegwijs+ bij herhaling te instrueren om op de juiste wijze informatie vanuit de WMO onder de aandacht van inwoners te brengen en deze inwoners op de juiste wijze te bejegenen.

Een ander signaal uit de doelgroep is dat inwoners nog steeds niet standaard gewezen worden op de mogelijkheid om gebruik te maken van onafhankelijke cliëntondersteuners. Het komt nog voor dat deze niet of dan pas ingeschakeld worden als er al een keukentafelgesprek heeft plaats gevonden. Daarbij wijzen wij er op dat het mogelijke gebruik van onafhankelijke cliëntondersteuners ook kenbaar moet worden gemaakt bij een herindicatie.

Evaluatie verordening WMO 2024

Adviesraad Sociaal Domein Vught

Advies

In artikel 11.3 van de verordening wordt aangegeven dat het gevoerde beleid eenmaal per 4 jaar wordt geëvalueerd. Als adviesraad worden wij graag in deze evaluatie en de resultaten daarvan meegenomen.

Conclusies en aanbevelingen

- De gemeente heeft in augustus 2022 de ASD geïnformeerd dat de gemeente in 2023 de mogelijkheden zou gaan onderzoeken om te komen tot een omgekeerde verordening sociaal domein. Daarbij gaf de gemeente tevens aan dat de gemeente in 2023 ook eventuele alternatieven zou bezien om inwoners op een begrijpelijke wijze te informeren over de werkwijze voor de toegang tot de WMO. Graag willen wij geïnformeerd worden over de uitkomsten van deze onderzoeken in 2023.
- Een wijziging alwaar wij positief tegenover staan is dat de inkomensgrens om het abonnementstarief niet te innen is verhoogd van 110 % naar 130 % per 1 januari 2025. Hiermee wordt de WMO-verordening in lijn gebracht met het onlangs vastgestelde armoedebeleid.
- Wij adviseren de begrippen genoemd in de concept-verordening WMO 2024, in de Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning Vught 2024 en in de Nadere regels maatschappelijke ondersteuning 2024 op de door de WMO bedoelde inhoud en wijze toe te passen bij aanvragen voor ondersteuning.
- Bij de beleidsregels maatschappelijke ondersteuning Vught 2024, bij het onderdeel "Vermijdbaarheid en voorzienbaarheid" niet de gemelde termijn van 5 jaar op te nemen.
- Wij adviseren de klantmanagers van Wegwijs+ bij herhaling te instrueren de juiste informatie vanuit de WMO onder de aandacht van inwoners te brengen en de inwoners op de juiste wijze te bejegenen.
- Mogelijke cliënten standaard te wijzen op de mogelijkheid om gebruik te maken van onafhankelijke cliëntondersteuners. Dit gebruik van onafhankelijke cliëntondersteuners dient ook kenbaar te worden gemaakt bij een herindicatie.
- Ten behoeve van de evaluatie WMO-verordening 2024 graag overleg inplannen met de ASD over de resultaten van deze evaluatie.

Uw reactie op dit advies stellen wij zeer op prijs.

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Vught,

René van Vugt
voorzitter ASD Vught